

Mødrenes synder

De fleste er enige om at barnets beste bør være hovedfokus når en familie splittes, og norsk lov slår fast at ethvert barn har rett til regelmessig kontakt med både mor og far når dette er mulig.

I praksis er det likevel en betydelig prosent skilsmissebarn som sjelden eller aldri ser sin far igjen, på tross av at han ofte ønsker å stille opp. Det er dessverre ikke uvanlig at de voksne tar ut sin bitterhet mot hverandre på en måte som belaster og i verste fall skader barna – og en typisk hevnaksjon fra den som har hovedomsorgen, er å sabotere den andre partens barnesamvær.

Fremdeles er det jo som regel mor som har daglig omsorg. I prinsippet plikter hun å legge forholdene til rette for barnas jevnlige samvær med far – men hvis hun isteden nekter å samarbeide, er det i praksis lite den andre parten kan gjøre for å hevde barnas og sine egne rettigheter.

Jeg kjenner to stygge tilfeller fra min egen omgangskrets. I det ene ble far mistenkeliggjort av moren og hennes familie, inntil han oppga kampen for samvær med sin sønn. Siden har han etablert seg på nytt og fått en datter. I tillegg til at sønnen må vokse opp uten sin far, får søsknene selvsagt heller ingen sjanse til å bli kjent med hverandre.

I det andre tilfellet gikk far til retten da samværet med datteren ble trenert. Retten slo fast – to ganger – at faren og barnet hadde rett til regelmessig samvær, og at dette skulle gjennomføres. Likevel fortsetter moren sin bisarre motstandskamp, med støtte fra folk rundt seg, og farens eneste mulighet er å hilse på datteren i friminuttene på skolen. Han får ingen bistand av barnevern eller politi – morens oppførsel blir tolerert.

Dette er dessverre ikke ekstreme tilfeller. De særeste argumenter legges til grunn for at fedre ikke skal få se sine barn, men vanligvis dreier det seg bare om mors nag mot far. Vi har stadig tendenser til kvinnekjønndiskriminering i dette samfunnet, men på nevnte område er det mannskjønndiskrimineringen som råder – og den ser ut til å være på frammarsj.

Det hjelper lite med vedtak og fine ord hvis ingenting følges opp i hverdagen. Norske myndigheter svikter en stor minoritet av den oppvoksende slekt. Vet ikke politikerne hvordan de skal ta tak i problemet? Er de redde for å få vulgærfeministene på nakken – de som vil ha menns tradisjonelle rettigheter og samtidig beholde sine egne tilsvarende privilegier for seg selv?

I mine øyne finnes det to for så vidt rettferdige modeller her: Det gammeldagse samfunnet, der man fordelte oppgavene mellom kjønnene – og et moderne samfunn der alle samarbeider uavhengig av kjønn. Nå har vi ingen av delene. Her som på så mange andre felter innbiller den typiske vestlige teknobarbaren seg at man kan få i pose og sekk, og at det egentlig ikke er nødvendig å ta hensyn til noen andre enn seg selv.

For min egen del levde jeg i femten år i et forhold der vi fikk fire barn, og hele veien var det min ekssmann som gjorde mest i hjemmet mens jeg var hovedforsørger – altså omvendte tradisjonelle roller. Dette passet oss som individer, og vi valgte det bevisst. Da vi seinere ble skilt, tok jeg selvsagt følgene av denne samlivsmodellen og lot barnas far beholde familiehjemmet og hovedomsorgen slik han ønsket. Dette medførte færrest endringer i ungenes hverdag og var det eneste ansvarlige. Nå bor vi to kvartaler fra hverandre, og barna går fram og tilbake mellom oss omtrent som de vil. Likevel presterer enkelte feminister å fortelle meg at jeg har valgt feil. Hvor er logikken her? Er det ikke bra at jeg kan gjøre det samme som menn gjør? Eller er det galt av meg å stole på en bunnsolid mann med stor integritet, som er en minst like god forelder som jeg selv?

Tendensen til bortdefinering av fedre representerer først og fremst en fryktelig urett mot barna. Dernest er det ydmykende for fedrene selv. Disse forholdene ligger innlysende bak en rekke av de såkalte familietragediene vi hører om.

For hundre år siden hadde nok far mer makt enn godt var. Nå er det mor som sitter med den reelle makten. Men var det ikke likestilling vi ville ha ...?

Vi kan tenke oss hvilket kultursjokk det må være for en mann fra et ikke-vestlig land, som er vant til å være familiens respekterte overhode, når han blir skilt i Norge og oppdager at han knapt nok har en sjanse til å kreve kontakt med sine egne barn etterpå. Slike skjebner setter saken i perspektiv: Er det klassiske patriarkatet egentlig verre enn det vi nå driver med? Er ingen interessert i den gyldne middelvei her?

Selvsagt finnes det fedre som ikke bør være alene med barna. Men det er unntakene – og tilsvarende mødre finnes også. Her snakker jeg om noenlunde normale mennesker, og dem er det stadig flest av.

En del kvinner anser visst barna nærmest som sin eiendom. De sier det sjelden høyt, men slik ter de seg. Far kan få vaske gulvet og gå tur med Jonas og Ida, men mor gir nødvendigvis fra seg kontrollen på hjemmefronten. Samtidig skal hun ha en yrkeskarriere på linje med mannen. Deretter klager hun over at hun har så mye å gjøre!

Det er synd på menneskene. Dette fragmenterte turbosamfunnet tar rotta på oss alle. Men det hjelper lite å krige innbyrdes.

Visse kvinners eiendomsforhold til ungene bunner trolig i et misbrukt instinkt, for i naturtilstanden sto jo mor som regel barna aller nærmest. Men slik primitiv atferd nytter ikke i en komplisert sivilisasjon – her må den disiplineres. På samme måte som sterke menn må beherske sin trang til å slå ned folk som provoserer dem. Vi er akkurat like gode alle sammen, og vi må øve selvkritikk for å kunne utvikle oss.

Jeg vil ikke være usolidarisk overfor mine søstre. Men jeg vil ikke være urettferdig mot menn heller. Først og fremst synes jeg faktisk vi bør se på oss selv som mennesker – og solidarisere oss med menneskeheten. Alt annet er en smule selvdestruktivt.

Men her må det mer enn ord til. Myndighetene må ta ansvar og sette en form for makt bak alle barns grunnleggende rett til å kjenne sin far.

Dagbladet.no Postadresse: Boks 1184 Sentrum 0107 Oslo Besøksadresse: Langkaia 1 0150 Oslo

- © 2008 DB Medialab AS
 - Ansvarlig redaktør: Anne Aasheim Redaktør Dagbladet.no: [Morten Øverbye](#)
-